

Meerjarenplan kloostermuseum Sint Bernardushof 2013-2017 .

I. Beschrijving van het museum

In het museum wordt de geschiedenis verteld van het Cisterciënser klooster Sint Bernardus te Aduard dat bestaan heeft van 1192 tot ca 1594. Het klooster is met zijn grote landbezit van meer dan 6000 ha van grote betekenis geweest voor Groningen. In de tweede helft van de 15^e eeuw verleende het klooster gastvrijheid aan vele geleerden die hun “humanistische “ vorming in Noord Italië hadden ondergaan. (de Aduarder kring).

Bezoekers krijgen een rondleiding aangeboden langs enkele vaste elementen uit de collectie als de maquette van het klooster en langs de thematische wisselexpositie. Tevens wordt de ziekenzaal, het enige gebouw dat nog van het klooster aanwezig is, bezocht. De ziekenzaal dient sinds de stichting van het dorp na de teloorgang van het klooster de Nederlandse Hervormde gemeente van Aduard (P.K.N.) als kerk. In de tuin van het museum kan de steenoven worden bezichtigd, waarin kloostermoppen kunnen worden gebakken. Aanwezig is tevens een verzameling van planten die eertijds in de kloostertuinen voorkwam en waarmee de monniken de geneeskunst bedreven. Bezoekers kunnen ook gebruik maken van een routebeschrijving van de wandeling die langs de contouren van het kloosterterrein voert.

Het museum gaat uit van een stichting. Het bestuur van vrijwilligers zorgt voor de bestuurlijke aangelegenheden. Een groep van ongeveer 25 vrijwilligers zorgt voor de dagelijkse gang van zaken. De vrijwilligers ontvangen de bezoekers, zij leiden rond, en ze verstrekken consumpties aan de bezoekers. Voorts ruimen ze op en maken schoon. De bewoner in een deel van het museumgebouw heeft ook een werkzaam aandeel in de rondleiding. Speciale taken die door enkele van de vrijwilligers worden waargenomen zijn het onderhoud van de tuin, van het archief en van de boekerij van het museum.

II. Beleid 2013-2017

1) Tentoonstellingen

Uit de vrijwilligers wordt telkenjare een tentoonstellingscommissie samengesteld. Over 2013 is gekozen voor het thema van de in Italië gevormde noordelijke humanisten in de tweede helft van de 15 e eeuw (“de Aduarder kring”) De tentoonstellingstitel luidt *Geletterd en geleerd.* In 2014 is het thema kloosters van de Cisterciënser orde. In november zullen de thema's voor 2015 en 2016 worden gekozen.

De thematische tentoonstellingen vinden plaats van 1 april tot 1 november. Behoudens de maandag is het museum in deze periode alle dagen geopend.

In de periode van 1 november tot 1 april wordt de winterexpositie gehouden van objecten uit de eigen collectie, mogelijk aangevuld met een enkel bruikleen. In deze periode is het museum uitsluitend zondagmiddag open.

2) De huisvesting

De stichting heeft met de bewoner de afspraak dat het gebouw in de toekomst haar eigendom wordt. Hiervoor wordt jaarlijks zo mogelijk een bedrag uit de exploitatie gereserveerd. De stichting streeft ook naar de huur of de verwerving van een ruimte die kan dienen als depot. De momentane huur van een kleine opslagruimte volstaat niet voor het bewaren van de eigen collectie en van het museummeubilair.

3) De collectie

Voor de objecten van de tentoonstellingen is het museum vooral afhankelijk van bruiklenen. De collectievorming is vanwege de reservering ten behoeve van de huisvesting slechts mogelijk door schenking of als een subsidie van een fonds kan worden verkregen. In 2013 is een olieverf portret van Wessel Gansfort verworven. Het museum streeft in de komende jaren naar het verwerven van de portretten van andere humanisten. Het museum beschikt over een collectie bakstenen, veelal vormstenen, voor een belangrijk deel gevonden in het vroegere kloosterterrein. De collectie is in 2013 geordend en geregistreerd. Het bestuur overlegt met de Provinciale Commissie over de presentatie van zijn collectie in de Sint Bernardushof op basis van een langdurig bruikleen.

4) De steenoven

In het achterste deel van de tuin bevindt zich de steenoven. Het streven is ieder jaar in een productieronde van drie maal vierentwintig uur stenen te bakken. Voor het vormen van de stenen worden leerlingen van de basisscholen uitgenodigd. De beschrijving van het met de steenoven verband houdende educatieve project zal worden uitgebreid.

5) De boekerij

Het museum beschikt over een handbibliotheek. De bibliotheek, waarvan in 2013 de catalogus op orde is gebracht, zal niet worden uitgebreid.

6) Vrijwilligers

Het behoort tot de aanhoudende zorg van het bestuur het vrijwilligersbestand op peil te houden. Vrijwilligers krijgen bij hun aantreden een introductie cursus in de kloostergeschiedenis en in de uitvoering van de taken aangeboden.

7) Het wonder van Aduard

Met de stichting Zuiderpoort, de Vereniging Aduarder monumenten en de Historische Vereniging Aduard werkt de stichting Sint Bernardushof samen in het Platform Erfgoed Aduard. Het Platform heeft de gemeente Zuidhorn mede gestimuleerd tot een nieuwe stedenbouwkundige visie op Aduard waarbij de sporen van het middeleeuwse klooster leidend zijn. Concrete elementen van het plan die gerealiseerd zijn of gedurende de komende beleidsperiode 2013- 2017 van het museum worden gerealiseerd zijn:

- museum Sint Bernardushof, een instelling die eerstdaags 20 jaar functioneert.
- de ziekenzaal, nu de zogeheten Abdijkerk. Bezichtiging geschiedt via het museum. Het gebouw is eigendom van het rijk, de Hervormde gemeente heeft de gebruiksrechten. Het rijk wil van de eigendom af. Men overweegt de oprichting van een stichting voor de monumenten waarvan het eigendom door het rijk wordt afgestoten. De Sint Bernardushof verwacht geen wijziging in de afspraken over de bezichtiging die zijn gemaakt met de Hervormde gemeente, gezien het feit dat deze gemeente sinds 1907 beschikt over het eeuwigdurende en volledige gebruiksrecht van het gebouw.
- De Zuiderpoort (het Rechthuis) is thans zover gerestaureerd dat de verwachting bestaat dat enkele vertrekken van het huis in gebruik kunnen worden genomen. Zuiderpoort en museum streven naar samenwerking met het oog op de versterking van de toeristische functie van het dorp. In het komende jaar zal aan een gezamenlijk plan worden gewerkt.
- Het gemeentebestuur zal zorgdragen voor de markering van de wandelroute langs de contouren van het kloosterterrein met toevoeging van digitaal beschikbare informatie.
- De gemeente zal zorgen voor een betere markering van de omtrek van de kloosterkerk

- Het gemeentebestuur zorgt voor een zodanige dorpsinrichting dat de oorspronkelijke afscheiding van het kloosterterrein van de omgeving beter zal worden beleefd.
- Er wordt een plan gemaakt voor het openleggen van het restant van het kloosterriool met het oog op bezichtiging.

III. De financiën

De stichting verwerft de financiële middelen door:

- toegangsgelden;
- verkoop van bij de doelstellingen van het museum passend materiaal;
- verkoop van consumpties;
- subsidies en donatie;
- schenkingen, erfstellingen en legaten

Het vermogen van de stichting wordt beheerd door de penningmeester en is vrijwel geheel gereserveerd voor het ook op de langere termijn veilig stellen van de huisvesting.